

Právě čtete

číslo 0.

VĚTRNÍK

Ročník XLII.

Pátek 7. října 2011

Porotcovské číslo

titul	autor	spolek	postup	přehlídka
Ona	Susana Torres Molina	Klubová scéna TMA-divadla (terezínské, malé, amatérské)	N	Sadská
Dlouhý, široký a krátkozraký	Ladislav Smoljak, Zdeněk Svěrák	Divadelní soubor Městečko Trnávka	N	Brněnec
Prach a broky	Václav Bárta	Morkovští ochotníci o.s., Morkovice	N	Němčice
Maryša	Alois a Vilém Mrštíkové	Divadelní soubor bratří Mrštíků, Boleradice	N	Boleradice
Mam'zelle Nitouche	Florimod Hervé, Henry Meilhac, Arthur Millaud	DS Krakonoš, Vysoké nad Jizerou	N	Jos. Důl
Ptačí klec	Jean Poirret, Elaine Mayová	Divadelní soubor KOLÁR, Police nad Metují	N	Miletín
Zátěží s loutnou	Jaromír Břehový	DS Žlutice, Žlutice	N	Žlutice
Hráči	Torsten Buchsteiner	Chvaletické divadlo Jen tak, Chvaletice	D	Brněnec
Rychlé šipky	Stanislava Kočvarová	Ženský Amatérský Spolek - ŽAS Homole	D	Sviný
Postel pro anděla	Stanislav Tomek	Divadelní ochotnický soubor "Suchdolské Divadlo", o. s.	D	Sviný
Audience	Václav Havel	OCHOTNICKÁ JEDNOTA BRLOH	D	Sviný
Rychlé šipky z Oltecu aneb Opereta třetího věku	Vlastimil Peška	Ořechovské divadlo, Ořechov u Brna	D1	Němčice
Žena hašteřivá a manžel zoufalší-vý	neznámý	BODLÁK Bernacké Ochotnické Divadlo	D2	Němčice
Taneční hodiny pro pokročilé	Václav Nývlt	Rádobydivadlo Klapý	D	Jos. Důl
Leona si pospíšila	Georges Feydeau	DS MKZ Horšovský Týn	D	Žlutice
Obchodník s deštěm	N. Richard Nash	Divadlo Duha, Polná	N	Třešť

Nominace

Doporučení

nesplnilo

Hodnocení nominovaných inscenací na KDP 2011

Sadská Ona

Klubová scéna TMA-divadlo Terežín

Susana Torres Molina: Ona

Argentinská autorka se pokusila o drsnou studii „mužského myšlení“ v citovém i čistě sexuálním vztahu k ženě. Terežínský soubor, doposud věnující pozornost komediálním a bulvárním titulům, se vydal na nelehkou cestu, když si zvolil předlohu, v níž hlavním citem není láska, ale nenávisťná žárlivost a egoizmus. Toto riskantní dramaturgické vybočení si mohl dovolit, protože má herecky zdatné představitele pro dvojici mužů, kteří se sejdou v sauně, aby postupně odhalovali svou závislost na jedné ženě (Ona) a zároveň svou náruživou sebestřednost, byť oba jsou milenci oné ženy a jeden z nich snad i jejím manželem. Obnaženost zpocených těl i vzájemné tvrdé fyzické ataky umocňuje drásavost postupného sdělování neovladatelného pudu. Oba protagonisté jsou nejpravdivější v momentech, kdy ovládají a omezují své fyzické jednání a více se soustředí na postupné odhalování pravdy v útržcích vět i jednotlivých slovech. Je v silách

obou herců i režisérky ještě dotáhnout temporytmické rozčlenění téměř hodi nového dialogu. Porota dala k úvaze přesnější oddělení epizod, jak je naznačuje autorka v textu, aby si postavy co nejdéle udržely svá tajemství ve vztahu k jedné ženě a více bylo využito možné nejednoznačnosti (je více milenců, je jeden z nich skutečně manželem, kde je v tuto chvíli objekt jejich vášně, skutečně došlo k vraždě, odehrává se dialog v reálném čase nebo to jsou jen klíčové sekvence v nepoměrně delším časovém úseku?). Otázkou zůstává rovněž závěr dramatu, který se v inscenaci liší od autorčina řešení. Jestliže se zdá, že inscenace ještě má dosti problémů, které je však v silách souboru vyřešit, je nutné zdůraznit, že vše vychází z komplikované předlohy, ale hlavně je naprosto zřejmé, že oba protagonisté nabízejí nevšední paletu hereckých prostředků. „Ona“ je iritující předloha (ne každý ji musí přijmout!), ale i v dramaturgii souborů z menších center má své místo, neboť nabízí myšlenkový potenciál, a také nutí herce jít méně obvyklými cestami. Stejně zajímavé může být toto drama i pro diváky, neboť všechny připomínky byly formulovány především pro zdůraznění dramatickosti textu, který navíc nabízí vzrušující napětí. Z tohoto dramaturgického hlediska i vzhledem k pozoruhodným hereckým výkonům porota rozhodla o nominaci TMA-divadla Terežín s inscenací „Ona“ pro národní přehlídku Krakonošův divadelní podzim 2011. (Porota upozorňuje, že by bylo vhodné pro tuto inscenaci zvolit jiné prostředí než velké jeviště!)

Brněnec

Dlouhý, široký a krátkozraký

Tak – a tady je ta čára! Pokud zatím letošní stav Sněhového Brněnce ukazoval na určité „ochotnické standardy“, pak třetí třetina přehlídka nabídla divadlo energické, plnokrevné a velmi zábavné. **Ochotníci z Městečka Trnávky** již okusili Vysoké nad Jizerou stejně jako Chvaletický soubor Jen tak. První soubor, kolem režisérky Ludmily Kučerové a s parádními herci, především s Ondřejem Čechem a Jaroslavem Červínkem, druhý kolem Ivana Loňka, poučeného divadelníka, který před lety Brněnec okouzloval svými autorskými fériemi. Ochotníci z Městečka Trnávka risknuli uvedení cimrmanovské předlohy o Dlouhém, Širokém a Krátkozrakém. Kdokoliv na takovou látku sáhne, vystavuje se nebezpečí napodobování originálu, s nímž jsou tyto inscenace vždycky poměřovány, podobně jako u her W+V. Ale může se stát zázrak. Soubor se vyhne původní „stylistice“ a zvolí svou, osobitou, jemu vlastní. A pokud jde o dobré (a osobité) herce, které v Trnávce mají, a režisérku, která si zbytečně „nevymýšlí“ (např. i scénograficky si dobře poradí), pak se úspěch dostaví. Bavili jsme se, jak v Městečku Trnávce hrají Cimrmana po svém a s chutí. Srovnávání se Svěrákem a Smoljakem nás ani nenapadlo.

Němčice

Prach a broky

Morkovští ochotníci o. s.

Soubor sáhl po „starodávné hře“ a od první chvíle je evidentní (od exponované a hlavně přerostlé muchomůrky před oponou), že nic není ponecháno náhodě. Příběh rozvíjející se na jevišti, příběh jako vystřižený z mysliveckých a selských kalendářů není morkovskými divadelníky pouze využit či zneužit. Naopak. Jeho hodnoty a vyznění jsou posíleny prvky interpretace, takže věčné, ale lidstvem stále opovrhované téma, že důležité je co máme v sobě a ne na sobě, v jejich podání elegantně vypluje na hladinu smíchové kultury.

Každopádně divadelníci při inscenování zúročili své předchozí zkušenosti, ať se to týče scénografie, použitých hereckých prostředků nebo řešení situací přes dané typy a estetiku zvoleného žánru. Nijak nepřeháním, neboť přes limonádový text formulovali Morkovští svůj postoj ke světu, ve kterém žijí, a názor, jak jej vnímají. Fundamentální v tomto případě je, že osobní postoj na etiku dnešní společnosti zprostředkovali přes estetiku jeviště. Nabídlí obraz o životě, a ne plytký a povrchně seriálový příběh ze života. Předložili důkaz, že jsou schopni reflexe herecké i občanské, že dokáží, ať už záměrně či nezáměrně, proměnit kvantitu v kvalitu. Jak vidno, stále kroužím kolem principu sdělení tématu, neboť na něm vše stojí a zároveň s ním vše padá. Oč jde? Prapodiv-

né televizní seriály (mýdlové opery) tvářící se jako nejskutečnější skutečnost však realitě života odpovídají ještě méně, než idea *poručíme větru dešti*. Naproti tomu Morkovští toto klišé růžových brýlí povýšili na laskavý nadhled nad pinožením povrchnosti, přičemž neforsírovali škleb parodie, ale o úsměv člověčiny. A právě přes princip, jak používají klišé, prokázali Morkovští myšlení o divadle a myšlení divadlem. Klišé, které náhle co klišé přestalo platit a stalo se znakem a scénickým prvkem významu a smyslu. Je známá věc, že vědomě použitá a ukázaná pokleslost v jiném kontextu je účinnější než jiný znak – na tomto principu např. stojí filmy W. Allena. Proměna klišé ve všech jevištních vyjadřovacích prostředcích strhla ze sladkého „mysliveckého příběhu“ pozlátka a s dětským smíchem ukázala, jak snadno podléháme falešným iluzím.

Takže, co se nepovedlo a co lze do-
táhnout. Především konce a začátky
situací, které jsou povětšinou rozvol-
něné – tu v gestu tělesném, tu v gestu
verbálním. Trocha pozornosti věnova-
né artikulaci by také nebyla na škodu -
především během první čtvrt hodiny. A
nyní zásadnější problém. Představitelé
mileneckého páru - dědic panství Vrb-
ský a Slávka z Prahy - ještě nedokáží
hereckými prostředky sdělit: Kdo
jsou, Kde jsou, Co chtějí a Jak toho
dosáhnout. Zdá se, že jim schází řídicí
úkol – tedy oč jim v gruntu jde, bez
ohledu na to, jak jejich záměry dopad-
nou. Možná ale, že potřebují zásadněj-
ší pomoc režie, neboť v okamžicích
nejistoty se jejich postavy logicky pře-

chylují z komunikace *typů* do komuni-
kace *psychologického realismu*, a v tu
chvilí se ocitají mimo daný prostor.
To bude vhodné až nutné proměnit.

Takže, Morkovští, Lovu zdar a
Zlomte vaz.

Vladimír Zajíc

Boleradice Maryša

DS Boleradice:

Maryša je tady doma. Tak by mohl
znít titulěk včerejší již druhé inscena-
ce domácího souboru. DS má tak bo-
hatý repertoár, že mohl okamžitě na-
hradit původně ohlášenou Babičku.
Paní Chalupové stačilo v poledne
písknout a sestava jedné alternace byla
pohromadě. Klobouk dolů. A náhrada
to byla více než podařená. Jen dou-
fám, že Babičku přece jen někdy také
uvidím. Na rozdíl od Maryši je to totiž
látka prakticky neuváděná a dovolím
si poznamenat rovněž velmi silná
s obrovským poselstvím. Uvidíme.

Vraťme se však k Maryše. Inscená-
toři v čele s Alenou Chalupovou jako
režisérkou se rozhodli vrátit se
k původní verzi, tedy k UrMaryše.
Hrají ji v originálním nářečí (Vilém
hru totiž na přání dramaturgie Národ-
ního divadla k premiéře přepracoval
do spisovné češtiny, aby ji přiblížil
městskému divákovi). Ostatně domov-
ská obec vzniku dramatu Diváky je od
Boleradic na dostřel. Hrají v krojích,
s použitím původních lidových písní
v hudebním zpracování cimbálové

muziky Primáš a působivé interpretaci mužáckého sboru a dívčího tria. Přičteme-li k tomu ještě rekvizity jako jsou např. cepy, vzniklo folklorní divadlo jako prostředek popularizace tradiční lidové kultury v této části Moravy. Kostýmem se liší pouze hospodský jako postava jiného typu než jsou sedláci a chalupníci. Patrně v kalupu připrav si Jiří Janda zapomněl sundat moderní hodinky. Musím podotknout, že byt' jde o realistický divadelní styl (např. z necek, v nichž Maryša pere prádlo, se vylévá skutečná voda), je nscenace, pokud jde o kulisy, mobiliář, rekvizity apod. vlastně minimalistická. Plně se soustřeďuje na vypracování postav a jejich jednání v dramatických situacích. Mohla se přitom opřít o vyzrálé herectví na jedné straně (např. Antonína Korába jako Lízala) a dobré typové obsazení odpovídající předepsanému věku postav. Maryša Jany Glocové (mimoходом praprapravnučky skutečné Maryši Marie Turkové) i Francek Marka Korába jsou skutečně mladí a jejich dramatické konání je uvěřitelně pravdivé. O to silnější je příběh Maryši.

Drama bratří Mrštíků má v tom, jak je osud jednotlivých postav opírající se o pevné struktury tehdejší společnosti nevyhnutelný, rozměr shakespearovského dramatu. Každá z dramatických postav jedná v souladu se svým zařazením i když na chvíli zapochybuje nebo se pokusí o vzpouru. Názorně je to vidět na postavě Maryščina otce sedláka Lízala. Je bohatý, je radní, nemůže dovolit, aby se dcera zapletla s chalupníkem. Dá Maryšu Vávrovi, byt' si je vědom,

že mu jde jen o peníze. Tím, že je Vávrovi odmítne vyplatit, zhorší její situaci a přispěje tak k jejímu tragickému rozhodnutí. Maryša je věřící, poslechne nakonec rodiče, vdá se za Vávru a neřeší svou situaci ani útekem s Franckem. Zabije, protože její život už nemůže být horší a toto řešení jí přijde nejčestnější. Každá z postav má svou pravdu. Má ji i Vávra. Potřebuje ženu k malým dětem a peníze do zadluženého mlýna. Žena musí podle jeho přesvědčení poslouchat manžela a pokud to neudělá, má on právo vztáhnout na ni ruku. Vávra Radka Omasty je takto tesán. To je jistě možné, pak ale nemá hloubku situace, kdy otrávený Vávra reaguje na náhlou změnu v chování Maryši a nabízí jí smír a lepší život. Pro mě zůstává pouze v rovině slovního sdělení, není tedy výsledkem vývoje postavy. Určitě zajímavou a příliš nekomentovanou stránkou dramatu

Inscenace boleradických je silná také v tom, jak režisérka buduje jednotlivé obrazy. Všechny klíčové situace dramatu jsou ozvláštněny. Např. štronzem všech dalších postav ve chvíli, kdy se Maryša obléká do kostela, nebo kontrastním zadním plánem jako detailním průzorem do dalšího prostoru. Ten kontrast má většinou podobu hudebního nebo zvukového čísla. Příkladem může být mlácení cepem jako jediný zvuk v situaci, kdy Maryša otrávil kafe. Je to dramatické a emotivní zároveň. A až boleradičtí zvládnou cepy opravdu do rytmu, bude to dokonalé.

Působivá je hudební složka inscenace. Mužácké sbory mají úlohu hudeb-

ních předělů. Podobně jako všechny písně jsou tematizovány. Nejsou tedy jen hudebním doprovodem. Je třeba se zmínit o aranžmá několika rvaček. Zejména ta hospodská s vyvedením na střed jeviště je pěkná. K hospodské scéně jednu poznámku. Patrně včera se pánové v zadní části jeviště věnovali kartám víc než je zdrávo a nereagovali na situaci. Lhala bych však, kdybych nepřiznala, že jsem si to vyložila tak, že hádka Lízala s Vávrou je nepřekvapila, neboť z logiky dramatu vyplývá, že nebyla ojedinělá.

Viděli jsme velmi dobrou inscenaci a nezbývá než souboru za ni poděkovat.

Za porotu Lenka Lázňovská

Henry Meihac, Arthur Milhaud
MAM'ZELLE NITOUCHE

Inscenovat klasickou operetu je odvažný krok. Vzhledem k značnému rozsahu mluveného textu je možno uvažovat o v podstatě činoherní inscenaci s jednoduchým hudebním doprovodem, písničkami a sborovými scénami. Touto cestou se soubor vydal. Mluvené scény vyšly celkem šťastně, ať už jde o Céstina-Floridora, který navíc vládne pohotovostí v prudkých reakcích a ve změně tónu, ač vlastně nezpívá. Nebo o Představenou kláštera s vlídnou citlivostí, o Denisu i Champlatreuxe s jejich šelmovstvím a bezprostředností. Je dobré, že žádný ani z

Josefův Důl Mam'zelle Nitouche

Divadelní spolek Krakonoš Vyso-
ké nad Jizerou Florimond Hervé,

dalších představitelů nepodlehli operetním manýrům. Sbory klášterních chovanek i kadetů ve své spontánnosti působily příjemně a v jejich čele stála Denisa s větší intonační jistotou. Komparzové scény sice neměly nápaditou choreografii, ale režie pracovala s jejich přehlednou organizací. Střídmý hudební doprovod (klavír+klarinet) byl neustále přesný, takže nám dostatečně v intencích jednoduché inscenace nahrazoval orchestrální partituru.

Miletín Ptačí klec

**Divadelní soubor Kolár Police nad
Metují - Jean Poirét, Elaine Mayová:
Ptačí klec**

Režisér Jaroslav Souček sáhl po předloze úspěšného filmu amerického režiséra Mike Nicholse z roku 1996, upravil jej pro tuto inscenaci, a to velmi zdařile. Tento příběh konfrontující morálku homosexuálů a jejich vztahů s morálkou senátora a světa, v němž se pohybuje si mohl dovolit realizovat především proto, že má k dispozici velmi dobré herce a dokáže vyjít z jejich typů a využít jejich schopností. Velmi dobře je vyřešena i scénografie, která při střídání dvou prostorů (byt homosexuálů a byt senátora) nevyžaduje složité přestavby, prostor situace odehrávající se na terase je řešen přenesením stolku na forbinu a také proměna bytu homosexuálů před návštěvou senátora je vyřešena nápaditě a rychle otočnými panely stěn pokoje. Rovněž kostýmy dotváří postavy a beze zbytku slouží hercům a celku inscenace. To všechno dohromady umožňuje odehrání představení v tempu, vesměs s ostrými střihy, plasticky a šťavnatě. Malým problémem je umístění rádia na židli, zatímco zprá-

vy se v senátorově bytě neozývají z něj, ale odkudsi z éteru, trochu jako „deus ex machina“. Ale tato drobnost nedokáže narušit jinak vydařenou a rozhodně svými kvalitami výjimečnou inscenaci.

Alena Exnarová

Žlutice ZÁTIŠÍ S LOUTNOU

DS Žlutičan Žlutice

Jaromír Břehový: ZÁTIŠÍ
S LOUTNOU

Žlutický soubor se opět představil hrou z domácí autorské dílny, přičemž J. Břehového oprávněně můžeme považovat za zkušeného dramatika, jehož díla se objevují v repertoáru i dalších souborů, byť vždy píše role na tělo svým hercům. Zátiší s loutnou se zdá být autorovou nejvyzrálejší kome-

dií, která tentokrát přináší nepoměrně širší téma i dvojí druh humoru. Motiv vykomedie o podivném dědictví, jež zaskočí tři sestry – důchodkyně, člení text na dvě základní části. První třetina hry je expozicí, která až nadbytečně hýří zručně řazenými bonmoty, což některé z protagonistek vede k „úletům“ do vnější komiky adresované otevřeně do publika. Avšak v okamžiku rozvinutí zápletky (tj. příchodu Exekutora) získává humor na drsnosti i naléhavosti, v níž tragikomické peripetie mají potřebnou logiku a všechny aktéry nutí k přesnému budování napětí, vycházejícího z postupného odhalování nečekaných (avšak motivicky připravených) situací i nenadálých proměn charakterů. Zde inscenace získává strhující tempo. Mimořádné kvality textu a řada vyzrálých hereckých kreací pak tuto inscenaci jednoznačně nominují pro postup na národní přehlídku Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém n. J. Porota doporučuje zhuťnění textu v expozici (zvláště při vypuštění opakujících se motivů) a důslednější upřesnění aranžmá mizanscén, jež by potvrdilo logiku zápletky s až detektivním napětím.

Hodnocení doporučených inscenací na KDP 2011

Brněnec Hráči

Chvaletické divadlo Jen tak, Chvaletice.

Loni zaujali chvaletičtí nejen zajímavými výkony režijními i hereckými, ale také dramaturgií. Po někdejších absurdních a groteskních hrách (Cami, dr. Zvonek Burke, ad.) sáhl loni režisér Martin Vencel po českém cool- autorovi (Vůtkův Výmlat) a dobyl si i Vysoké. Letos se vrátil k režii Ivan Loněk a se souborem se pustil do hry dosud v Čechách nehrané. Titul Hráči není ani trochu gogolovský, akcentuje stav současné společnosti, v níž se svět – z duchovního vyprázdnění, jak napsal Milan Kundera, stává předmětem hry, hračkou. Čtyři postavy této hry, kterou v roce 1999 napsal německý autor Torsten Buchsteiner, hrají zdánlivě nevinné „nemravné“ hry, Makléř Jan s advokátem Edvardem o to, kolik svých klientek svedou. Umělkyně Marie a novinářka Anna, jejich další „oběti“, však kontaktu využívají k vlastnímu cíli, k „investigativnímu“ sledování Jana a Edwarda v rámci pro-

jektu o násilí na ženách. Tento „model“ poněkud zkomplikuje milostný cit, ale jen tak, že je třeba na všech stranách přitvrdit. Obnažují se osudy „hráčů“, jejich osudová poznamenání, frustrace, neláska, zneužívání dětí...
L o n ě k i h e r c i s v á d ě j í
 s Buchsteinerovým textem vyrovnaný boj, scénograficky, ve zvuku, v řešení situací (velmi prostých a srozumitelných) tak nabízejí drama postav věrohodně a s potřebným napětím. Občas by mohli provětrat tempo, také by nebylo na škodu „kontaktnější“ herectví, zvláště u děvčat by nebyla na škodu lepší péče o artikulaci... Ale inscenace má tvar, napětí, divadelnost – tedy schopnost zaujmout myšlenkou, tématem - jeho vnímání podpořily i aktuální „politické“ kauzy plné šmírování, podivných her a ještě podivnějších protagonistů, o nichž čteme v denním tisku...

Trhové Sviny Rychlé šipky

Prvním představením letošního ročníku této přehlídky byla v pátek 15. dubna v 19.30 hodin inscenace Ženského **Amatérského Spolku (ŽAS) Homole** podle scénáře Stanislavy Kočvarové „**RYCHLÉ ŠIPKY**“. Soubor se tentokráte „pustil“ do woman verze slavného komiksu Jaroslava Foglara.

„Cimrmani v sukních“ otevírají inscenaci přednáškou v cimrmanovském duchu a pomalu nás připravují na to, že Rychlé šipky jsou ryze dívčí skupinou, která prožije pár příběhů z onoho velmi známého Foglarova díla. A tak se skutečně stane. Po úvodní přednášce se seznamujeme se všemi členkami oddílu. Malované dekorace s prospekty postupně uvozují různá prostředí. Trochu připomínající listování komiksem, ale proti tomuto inscenačnímu principu jde práce se dvěma oponami na kolečkách, které fungují jako jakési zástěny při jednotlivých přestavbách. Manipulace s nimi není příliš obratná a přestavby tak působí dlouhé a ve výsledku někdy snad i zbytné. V inscenaci je řada důmyslných situací a řada nápadů, které jsou řešeny většinou výtvarně či přes rekvizitu. Slovního a ryze situačního humoru je pomálu, což vyplývá především z podstaty předlohy, která není pro soubor v prvním plánu materiálem k parodii. Jediným mužem (chlapcem) v inscenaci je Bohoušek z Bratrstva Kočičí pracky – průvodce dějem. Protiváhou Rychlých šipek mají být Jasně

myšlenky, které však jsou v závěru polepšeny a z obou oddílů se stávají spřátelené skupiny. Dobrý záměr změny pohlaví naráží v inscenaci především na nedůslednost. Postavy jsou někdy v chování a jednání ženami a někdy muži, které ovšem hrají ženy. Vypadá to jako detail, ale ve výsledku je to podstatná okolnost, která velmi ovlivňuje vyznění tématu. Pokud tedy bylo tématem ukázat ženský princip a pohled na svět skrze příběhy Jaroslava Foglara. V každém případě se jedná o inspirativní inscenaci se zajímavou dramaturgickou volbou, která naznačuje jednu z cest, kudy se může ubírat a také ubírá jistá část amatérského divadla.

Trhové Sviny Audience

Druhou inscenací letošní přehlídky bylo sobotní dopolední představení souboru **Ochotnické jednoty Brloh** hry Václava Havla „AUDIENCE“. Největším kladem inscenace je to, že nepřekáží původnímu textu. U her Václava Havla je to podstatné zejména pro jasné sdělení jejích témat. Dramaturgie a režie hry poctivě a jednoduše diváka provází příběhem Sládka a Vaňka. Nic nepřimýšlí, nedolepuje a nenastavuje. Jednoduše plynou repliky Havlova textu a já si opět ověřuji, jak velký vizionář je autor Václav Havel. Jeho hry nejsou politické, a přesto velmi silně popisují politické mechanismy. Jeho hry vypovídají o společ-

čenském systému, nikoliv o tom kterém momentálním režimu. Ať zazní jeho hra veřejně méně či více zdatně divadelně ztvárněna, vždy to má smysl. Samozřejmě, že do hlubokých zákoutí charakterů postav a jejich přísně vedených motivací se nepodařilo souboru dojít a myslím ani dohlédnout. To je však obvyklé i u souborů profesionálních. Důmyslnější výstavba Havlem nabízených situací by inscenací zjevně prospěla, ale odpovídá schopnostem a možnostem herců i režiséra, kteří se do takto nelehkého úkolu vůbec pustili. Za uvedení textu s pokorou se nikdo nemusí stydět. Ba naopak. Sloužit textům Václava Havla je dobré, divadelně se to vyplácí a vede to i k osobnímu nejen divadelnímu, ale i etickému rozvoji.

Trhové Sviny Postel pro anděla

Sobotní den pokračoval odpoledním představením **SUchdolského Divadla Suchdol nad Lužnicí** a to hry Jaroslava Koloděje „POSTEL PRO ANDĚLA“. Bylo pro mne značným překvapením, když jsem zjistil, jak hranou a oblíbenou hříčkou právě u vesnických souborů tato Kolodějova hra je. Zpětně se tomu však nedivím. Hra pracuje s motivy, které jsou životu na vesnici či malém městě velmi blízké. Myslivost, přirozená vulgarita ve vyjadřování, bodrost, přímé jednání a řešení situací v rodinných vztazích. Nadpřirozená postava strážného Anděla je zploštěna, což v anekdoticky laděném

příběhu nevádí. Ona všude přítomná „slunce, seno“ poetika herecky vybavenému obsazení vyhovuje a vede herce mnohými situacemi textu. Svižná anekdotická komedie je žánrově čistá včetně sladkého „miminkovského“ konce, který potěší nejednoho rodiče a prarodiče. Opravdu až ukázkový text pro vesnické soubory, kde všemu budou všichni jasně rozumět a nebudou tápat, jak to či ono autor asi myslel. Text se dá zkoušet u piva a zahrát o pouti i na fotbalovém hřišti nebo večer v hospodě. Úspěch zaručen.

Němčice Rychlé šípy z Oltecu aneb Opereta třetího věku

Ořechovské divadlo

Žánr lidového hudebně-zábavného divadla patří řemeslně k nejobtížnějším, ale též k divácky nejvděčnějším.

Ořechovské divadlo se tomuto žánru pod vedením scénáristy, skladatele, scénografa a režiséra Vlastimila Pešky věnuje již dlouhou řadu let. Za tu dobu si soubor vypěstoval vlastní poetiku, vytvořil si věrnou obec příznivců, ověřil si postupy práce, které vedou k zaručenému diváckému úspěchu. Smích diváků je nepokrytě cílem autora i herců a nutno přiznat, že

publikum se opravdu baví.

V řadách herců jsou dnes ti, kteří před třiceti lety jako ořechovští ochotníci začínali, a dnes jsou v seniorském věku. V současnosti se na Ořechovské divadlo chodí podívat skalní fandové, ale i tací, kteří se se souborem setkávají poprvé. Všem se dostane porce očekávané zábavy – a Vlastimil Peška i soubor nepokrytě říká, že o více ani nejde.

Možná však, že jde.

V inscenaci hry Rychlé šípy z Oltecu se na jeviště vedle sebe staví dva fenomény: svět korektnosti, přátelství a mravního étosu skautského vidění lidských hodnot a mikrosvět brněnského hantecu – slangového nářečí mimořádné jedinečnosti.

V souvislosti s dlouholetým působením a stárnutím hereckého souboru Ořechovského divadla jde o promyšlený tah.

Foglarovská etika stále žije v myslích dnešních šedesátníků a sedmdesátníků. Lidský věk se prodlužuje a roste podíl seniorů v populaci, i v hledištích divadel. Zároveň se tato etika jaksi vytrácí ze současných hodnotových žebříčků. Je tedy velmi dobré, z hlediska upozorňování společnosti na vlastní nedostatky, téma Rychlých šípů uvádět na dnešní jeviště.

Navíc v podání ořechovských ochotníků jde o jevištní práci vysokých kvalit. V době laicismu a přemíry nejrůznějších nedodělků, s prominutím i zmetků, tu jde ruku v ruce kvalita divadelní profese v provedení - ořechovští prominou - pomalu odcházející generace.

Staří, ale dobří... to si řekne ne jeden divák.

Někdo jiný ovšem namítne: staří a pořad stejní....

Lze namítnout: Proč ne. Jestli stejné a stokrát ověřené fóry někoho nebaví, prostě příště nepřijde. Žádný strach: ten, kdo přišel poprvé, jistě okouzlen odchází a těší se na další setkání, na další inscenaci. Pak je ovšem třeba i respektovat hlasy těch, kteří opakovaný vtíp za vtíp nepovažují.

Vedle shora řečeného je tu svět hantecu.

V Rychlých šípech z Oltecu bohužel lepší v psaném scénáři, než v jevištním provedení. Z jeviště totiž často k sluchu diváka nedorazí slangový výraz ve své celkové znělosti, neznámé slovo ve tvaru, ve které divák slyší každé písmeno, každou hlásku. Komický účinek překladu je pryč - není co překládat, překládané slovo divák neslyšel. Naštěstí se tak neděje příliš často, jde o okamžiky příliš rychlé mluvy, případně mluvního partu přehlušeného hudbou, či sděleného v rychlém zpěvu, ale škoda každé promarněné příležitosti.

V průběhu představení dojde i na zdlouhavou scénu přípravy vyznění od samého začátku představení budovaného gagu staré „devadesátileté“ paní učitelky při konfliktu v jedoucí tramvaji. Pointa přichází ve chvíli, kdy už se divák opravdu začíná poněkud nudit.

V inscenaci zazní řada písní s nápaditými melodiemi ve velmi milém provedení. Je zde i opravdu nádherný song, táhlá píseň z Monte Bú (z Kraví hory). Herecky bezchybný a

diváky nadšeně přijatý je překladatelský a pohybový skeč v podání Heleny Peškové.

Problém se však nalézá v otázce závěrečného vyznění inscenace.

I když připustíme, že nejde skutečně o nic jiného, než o prostou zábavu, přece jen inscenátoři pracují s tématem Rychlých šípů, tedy s tématem morálky. Když však v závěrečném souboji mezi Rychlými šípy a Bratrstvem kočičí pracký č. 2 (č. 1 se vzájemně vyhladilo, což je vskutku nápad velmi vydařený a mimořádně vtipný), když tedy dochází k boji o vlajku, v poslední soutěžní disciplíně „o nejdelší střik“, tedy kdo koho přečůrá, bohužel přichází onen „vtíp pro vtíp“: nejdelší střik dolétne do hlediště. Samozřejmě – divácká reakce je zde zaručena, výbuch smíchu přichází.

Co na tom, že to mnozí očekávají. Bohužel však je to právě Mírek Dušín, nositel čistého charakteru a foglarovského gentlemanství, který zde „čůrá“ na diváky.

Žijeme ve světě, kdy na nás všechny „čůrají“ nejrůznější Bratrstva kočičí pracký....

S tímto vyzněním inscenace, i když podle slov autora a režiséra i celého souboru opravdu nejde o nic jiného, než o prostou zábavu, se však ztotožnit, a ani smířit nelze.

Ladislav Vrchovský

Němčice Žena hašteřivá a manžel zoufanlivý

BODLÁK – Bernacké ochotnické divadlo Bernartice nad Odrou

Soubor BODLÁK z Bernartic nad Odrou přispěl do programu Hanáckého divadelního máje dramaturgicky objevným titulem. Nastudoval hru anonymního autora ze 17. století, která byla objevena ve fulneckém archivu, a sice lidovou barokní frašku se zpěvy „Žena hašteřivá a manžel zoufanlivý“. Předobrazem inscenace Bernackého ochotnického divadla byla inscenace někdejšího slavného souboru Divadelního studia Josefa Skřivana, pracujícího při Vysokoškolském klubu v Brně. „Skřivani“ ji nastudovali v roce 1978 podle scénáře a za uměleckého vedení Miroslava Donutíla, tehdy herce brněnského Divadla na provázku. Zúčastnili se s ní mj. přehlídky Akademické Brno, ale také - pokud prameny nelžou - Jihomoravského festivalu v Němčicích nad Hanou v r. 1978. Režisér bernartické inscenace Zdeněk Klos v ní tehdy hrál roli sedláka Jury Gibsy. Takže vlastně come back.

Hned úvodem je třeba předznamnat, že come back je velice zdařilý. Předně ve vybavenosti hereckého souboru, v jeho pěveckých dispozicích, ve scénografii a v neposlední řadě v poučené režii Zdeňka Klose, který

textovou předlohu upravil, respektive rozšířil o part průvodců a komentátorů děje. Divácká pozornost je stržena hned v úvodu představení právě těmito průvodci, kteří hru nastolují jako divadlo na divadle. Otvírají jakousi disputaci – sondu ke kořenům několika lidských charakterů, do vztahů muže a ženy, do jejich nekonečné snahy o nápravu jednoho druhým. Vlastní hru - demonstraci - otevírá ze štronza působivý obraz venkovské hospody, který rozživá konflikt ústřední dvojice opíjejícího se sedláka Jury Gibsy (Tomáš Horut) a jeho hašteřivé ženy Zuzky (Marie Šimčíková). Demonstrace pokračuje scénou na zámku, kde se Zuzka dovolává nápravy svého muže u vrchnosti, aby se poté vrátila do hospodského prostředí, z něj přes scény pekla a nebe se nakonec uzavírá opět v hospodě rozuzlením a závěrečným živým obrazem. Diváci jsou přítomni barvitě podívané, v níž herecky dominuje Marie Šimčíková v roli Zuzky. V dobře zvoleném typovém obsazení zaujmou pak před dalšími Václav Brodík jako Hospodský, Jiří Šimíček v roli Hraběte, ale i další.

Navzdory všem předeslaným přednostem se v jisté části hry (druhá scéna v hospodě) stává inscenace monotónní a nelze jednoduše říci, že je to vlivem absence režijní práce s tempem a rytmem. Příčin je patrně několik a úvahy o nich nelze považovat za recept k úspěšnému řešení. Jedna z nich je patrně jistá žánrová nevyrovnanost v hereckém projevu, kterým by postavy dostály žánru frašky ve zřetelných konturách svých typů tak, jak se to daří již jmenované Marii Šimčíkové.

Podobně je to s žánrovým uchopením jednotlivých obrazů: patrně nejbližší ke zdárnému fungování je v tuto chvíli obraz v nebi, a to díky své zřetelné nadsázce. Příčinu monotónnosti lze hledat i v dynamice jednotlivých obrazů, která nemá vždy stoupající charakteristiku. Tempo-rytmickému členění by mohlo přispět neponechávání celého hereckého souboru permanentně na jevišti. Svůj díl na problému nejspíše nese i změna v partu průvodců dějem, po polovině je opuštěna v úvodu nastolená rovina a promluvy nabývají meditující a filozofující charakter, nepřinášejí novou kvalitu a poněkud zdržují.

Přes úvahy svěřené posledním řádkům je znovu třeba podtrhnout, že jsme byli svědky náročné a nevšední dramaturgické volby a v kontextu venkovských divadelních souborů vysoké inscenační i interpretační úrovně.

Milan Strotzer

Josefův Důl Taneční hodiny pro pokročilé

Rádobydivadlo Klapý Bohumil Hrabal TANEČNÍ HODINY PRO POKROČILÉ

Rádobydivadlo Klapý se poctivě popralo s textem, který je literární a nedivadelní předlohou. Jevištní adaptace V. Nývltova jen rozděluje souvislé vyprávěcí pásmo ("hrabalovské pábe-

ní") mezi několik postav, které mají letmou charakteristiku, ale jejich jednání nevytváří výrazné dramatické situace. Proto jak předloha, tak inscenace jako hlavní postavu má vyprávěče - tanečního mistra. Klapý našlo představitele schopného rytmizovat i myšlenkově rozčlenit souvislý tok řeči a k tomu nabízí pestrou paletu dalších hereckých prostředků jak v intonaci, tak v gestice či mimice. Ačkoli představitelé ostatních postav jsou spíše v pozici přihrávačů, je cenné, že dokázali na malé ploše najít výrazové prostředky pro jednání své postavy. Tím se dění na jevišti blíží dramatickému dialogu. Je dobré, že vznikl alespoň jeden jasný dramatický konflikt, vycházející z uzurpátorství tanečního mistra.

Žlutice Leona si pospíšila

Georges Feydeau: LEONA SI POSPÍŠILA

Soubor z Horšovského Týna už několikrát v předešlých inscenacích prokázal, že má velice blízko k francouzské frašce a dokáže zvládnout jak konverzaci, tak i rozvíjení situačního humoru. Je potěšitelné, že tuto dovednost využil i při nastudování Feydeauovy komedie, ale zároveň k tomu přistoupil se znalostí odlišnosti této dramatické předlohy od předchozích lehkých komedií. Režiséri přesně

vedli herce k naplnění „hořkosti“ této jednoaktovky, takže jsme mohli ocenit přesvědčivost hereckých prostředků, jichž použil představitel hlavní mužské role k vyjádření proměny Juliana z milujícího a oddaného manžela do zahořklého, zklamaneho a hlavně poníženého muže. S obdobnou přesností a jasnou charakteristikou vytvořili své typy i další herci, takže nelze mluvit o jakékoli slabině v obsazení. Stejná péče byla věnována i výtvarné složce, která především v kostýmech charakterizovala dobu i prostředí. Inscenace byla druhým vrcholem přehlídky, avšak nominace je možná pouze jedna (u níž zabodovala dramaturgická složka), proto inscenaci komedie Leona si pospíšila, mohla porota „pouze“ doporučit pro postup na národní přehlídku Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém n. J.

Štítina Nikdo nebyl nominován ani doporučen

Třešť Nominované představení Duhy Polné

nesplnilo podmínky pro postup na KDP. Zprvč v přihlášce nesoutěžilo o postup na KDP, zadruhé Polná je obec s více než 5000 obyvateli a zatřetí o postup na KDP soutěžili jen tři představení.